

Lesbrief 20 – De kracht van het gesproken woord

Jaar 2

Kim Nataraja

Hij zei ook: "Het is beter vlees te eten en wijn te drinken dan zijn broeders te verslinden door kwaad over hen te spreken." (Abba Hyperechius)

Niet alleen werd roddel en kwaadsprekerij afgekeurd omdat dit te maken had met het oordelen over anderen, maar ook omdat de woestijnkluizenaars ervan overtuigd waren dat het gesproken woord zowel de kracht had om te genezen, als ook om te beschadigen. We moeten hierbij bedenken dat de derde eeuw nog steeds vooral een cultuur van mondelinge overdracht was. Het gesproken woord werd als machtig beschouwd en niet alleen de woorden uit de Schrift, maar ook de woorden gesproken door de Abbas en de Ammas. Omdat zij werden beschouwd als de 'zuiveren van hart', bezaten hun woorden de kracht om te genezen en het leven te herstellen. Maar ze waren er zich ook bijzonder van bewust welk een schade een achteloos woord kon veroorzaken. Ze overwogen zorgvuldig wanneer ze moesten spreken en wanneer ze moesten zwijgen. Vandaar ook het belang dat ze hechtten aan de Stilte in het algemeen. Het vermeed onachtzaam, schadelijk gepraat en gaf gelegenheid om woorden van wijsheid boven te laten komen. Hoewel wij niet meer in een mondelinge cultuur leven, kennen wij ook de kracht van een bemoedigend of minachtend woord dat gericht wordt tot hen die met ons de spirituele tocht maken.

Uit de vele uitspraken van de Woestijnvaders en – moeders weten we hoeveel belang zij hechtten aan de Schrift. De kluizenaars vergaarden de meeste kennis door te luisteren naar het Woord tijdens de synaxis, de wekelijkse samenkomst van monniken. Er gaat een verhaal over een broeder, die een ogenblik verstrooid was en een paar woorden van de psalm die gereciteerd werd vergat te zeggen. Een ouderling kwam naar hem toe en zei: "Waar zat je met je gedachten, toen we de synaxis zeiden, dat het woord van de psalm je ontging? Wist je niet dat je je in Gods aanwezigheid bevond en tot Hem sprak?" Meditatie, het herhalen van bepaalde woorden uit de Schrift, ze uit het hoofd reciteren hielp de monniken om te kunnen gaan met hun gedachten en aanvechtingen, hun eigen innerlijke 'demonen'. Ze werden vaak geplaagd door herinneringen aan hun vroegere leven of door schuldgevoel over de dingen die ze hadden gedaan of juist niet hadden gedaan. Cassianus noemt de formule 'Oh God, kom mij te hulp, Oh Heer, haast u mij te helpen', die hij aanbeveelt "een ijzersterke muur, een ondoordringbaar borstschild en een zeer sterke

bescherming". Je herinnert je ongetwijfeld hoe hij benadrukte dat "Je constant op dit vers zou moeten mediteren in je hart. Je zou er niet mee moeten stoppen wanneer je aan het werk bent of iets voor iemand doet of op vakantie bent. Mediteer erop wanneer je slaapt en eet en aandacht besteedt aan de minste van je natuurlijke behoeften."

De Schrift was het fundament van hun leven. Toen sommige monniken de Heilige Antonius vroegen hoe ze zouden moeten leven, gaf hij hen ten antwoord: "Je hebt de Schrift gehoord. Dat zou je moeten leren hoe." Ook wij zouden ook de woorden van Jezus in de Schrift niet moeten negeren. Het lezen van de Schrift na de meditatie of misschien zelfs beter op een ander tijdstip op de manier van een Benedictijnse 'Lectio Divina', dat wil zeggen door een klein stukje tekst te nemen en het een aantal keren langzaam en zorgvuldig te lezen, kan ons erg helpen. Laurence Freeman, onze leidsman, zei dat als we het zo doen" we de Schrift lezen en de Schrift ons laten lezen."